Экземпляр

Массе-а мехкий пролетареш, вIошагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«С В Е Т») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера дез ● ШИНАРА, 13 декабрь, 1977 ш. ● № 148 (5815). ● Мах 2 коп.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, обкомпроф, ВЛКСМ обком хьежай 1977 шера 1 декабрера кхачоьнна хIаьвай пропукташ дуккхаIа яхарах кийчьарн, хьайбан толаве Iангара дахара боьрнаьнна социалистически ихьа итогашка.

Ямье нотбеьнарех я ямье республика газеташ тIа «ЮбIлейни Сийлен косна тIа дIанзадийх:

БОАХАМАШ

Грозненски районе «Алдагинский» совхоз,
Наурски районе «Пригречный» совхоз,
Грозненски районе «Юбилейный» совхоз,
Шелковской районе «Красный пахарь» ахь колхоз,
Шалински районе Ленина цIеранIа колхоз,

ФЕРМАШ БРИГАДАШ

Наурски районе Ленин цIеранIа колхозе шурий комплекс,
Урус-Мартановски районе «Гойтинский» совхозе шурий ферма,
Шелковской районе «Путь к коммунизму» ахача колхозе шурий ферма,
Грозненски районе «Кулакинский» ахача совхозе № 1 йоьла шурий ферма,
Шалински районе «Искра» ахача совхозе шурий ферма,
Сунженски районе «Путь к коммунизму» ахача колхозе № 9 йоьла шурий ферма,
Надтеречни районе «Минеральный» совхозе шурий ферма,
Веденски районе Орджоникидзе цIеранIа колхозе хьаIаьвал лелаву ферма.

ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХАЛАТТАРАШ:

Абакарова К. — Грозненски районе «Кулакинский» совхозе доярка;
Абуева М. — Наурски районе «Красное знамя» ахача колхозе воькхачIа воле ян Iу;
Алиев М. — Наурски районе «Терский» совхозе воькхачIа воле ян Iу;
Акмарова Я. — Надтеречни районе «Надтеречный» совхозе доярка;
Аблаева З. — Назрановски районе «Назрановский» совхозе доярка;
Астамирова М. — Сунженски районе «Путь к коммунизму» ахача колхозе доярка;
Башаев И. — Урус-Мартановски районе «Горец» ахача совхозе техник-осеменатор;
Джабрилов М. — Ачхой-Мартановски районе «Лермонтовский» совхозе техник-осеменатор;
Зубкова О. — Шелковской районе «Путь к коммунизму» ахача колхозе IаьсIа лелаву;
Исаева Ш. — Малгобески районе «Кавказ» ахача совхозе доярка;
Мерзалова З. — Шалински районе «Шалинский» ахача совхозе скотник;
Мержалова К. — Шалински районе «Южный» ахача совхозе доярка;
Кармагомедова Б. — Шелковской районе «Комитерн» ахача колхозе IаьсIа лелаву;
Карпова А. — Малгобески районе «Советский» ахача совхозе доярка;
Кусаев Г. — Ножай-Юртовски районе Калинина цIеранIа колхозе скотник;
Лабазанова Х. — Наурски районе «Россия» ахача колхозе доярка;
Магомедова С. — Шелковски районе Ленина цIеранIа колхозе доярка;
Надиева М. — Надтеречни районе «Верхне-Наурский» ахача совхозе доярка;
Матаев З. — Советски районе Кирова цIеранIа колхозе скотник;
Моисеева А. — Шелковской районе «Путь к коммунизму» ахача колхозе доярка;
Морозов Н. — Грозненски районе «Гикаловский» ОПХ техник-осеменатор;
Мержидова Ч. — Гудермески районе «Терек» ахача совхозе доярка;
Оангова М. — Назрановски районе «40 лет Октября» ахача совхозе доярка;
Умадилова М. — Урус-Мартановски районе «Горец» ахача совхозе доярка;
Усманов М. — Веденски районе Орджоникидзе цIеранIа колхозе воькхачIа воле ян Iу;
Умарова В. — Шалински районе «Джалка» ахача совхозе доярка;
Хамбахмадова З. — Грозненски районе «Юбилейный» совхозе доярка;
Хамзаева З. — Надтеречни районе «Новогорский» совхозе доярка;
Хандуева А. — Шалински районе «Кавказ» ахача коа тIера оьхьаяздар хьоьдена фабрика пуганнина;
Чагаева С. — Грозненски районе «Гикаловский» ОПХ доярка.

ЯХЬЕ БАЬННАБ

«Гединский» совхозе мехкастерче чувоаьлаш хьалтехь доаг «Берриг ешх тIаьхьайтта» областан клиникера бинхьанта хорубоьхьана техник кийчьарг» тIахьеьлаш ладь лоург. Цу тIахьехьо хьанар айанче саьмь, шоьй еррига торонан сордаргIалхь хьалсеьлаш ба болхьой.

Боахамг доахаьгIа 60 трактор я, камбола темирка йоаг цаьрг-гIоьмалаш IайIа тоьнаьх 46. ХIинаьле тоьнгI 11 трактор, ешьнаргIа кварталг алор 13 трактор йоаче.

— Ер юьйлешин шу чакхдаьлха хьо, я 4 трактор, тоье лерг! оьхь, хIаьта еррига тахьмика 23 февраль тIаьхьечеран тоьнь эрга, — боьх совхозе мастерера инженера Исмаилов Иванна.

ЛаьрхIар кхочалуше йиш ку-лийта хьалаш да болхье. Йоьхьеш оьмат йолаш ба мастерске еррига цеханка къаьсгаш болх яьх. Цаг болх нийсса ешьнаргIа тIаьхьехьо ладь лоург. Цу тIаьхьехьо хьанар айанче саьмь, шоьй еррига торонан сордаргIалхь хьалсеьлаш ба болхьой.

Боахамг доахаьгIа 60 трактор я, камбола темирка йоаг цаьрг-гIоьмалаш. Цаьрех тоьнгI 11 трактор, ешьнаргIа кварталг алор 13 трактор йоаче.

— Ер юьйлешин шу чакхдаьлха хьо, я 4 трактор, тоье лерг! оьхь, хIаьта еррига тахьмика 23 февраль тIаьхьечеран тоьнь эрга, — боьх совхозе мастерера инженера Исмаилов Иванна.

Цу тIулакха лаьрхIа ухх денонна курсан хьалелаьрна.

М. ЦУРОВ.

ЮБИЛЕЙНИ ШУ ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА!

Пятилетка кхаьв шера план— 1978 шера 7 октябрь хьатIакхоачаш

ЛЕНИНА ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА «ГРОЗНЕФТА» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕ ГОРЯЧЕВОДСКИ БУРУВ ТОХАРА БАЛХИЙ УПРАВЛЕМЕ БОЛХЛОША, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОША, ГIУЛАКХЕРЧА НАХА ПОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН БЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАМХОШКА ДУ

КХАЙКАРАЛ

Дена эмнаьстийй «ХIорий балха денна — дийнна Эмнаьх» ахача деньазгIа шерра социалистически ешь йоаргIалца Ленин орден лелаеча «Грознефти» производственни объединенеан Горячеводски бурув тохара балхий управленеан сийленна лелаеш СССР верда Конституци керриганча хьалхьа юьнарон тIаьмарон политически я къахьегамна я хьинар йIаьлъ юбилейни шахта.

Сийлахь-бекъаьда Октябрьски социалистически революци 60 шу дийзарг бихь ма-боагIаьра кхаьхьарца ешьг бийнна, ешьнаргIа хьалхьа юьнарон-бо лоьшо, инженерно-техническе болхлошо, гIулакхерча наха дика толамаш дийзаьх. 1977 шера 3 ноябре цар рапорт дийлар ешьнаргIа пилатта шин шера производственни программан социалистически декхарашца хаьвал хьаьхьа лоьхьийнарх.

Пятилетка йIаьлаьлечу денан 49870 метр бурув техах, кхаьнгIа 74187 метр техх дечаьх, механизмаьлца доахан бурув тохара суьда стаьнго-бетта 50 метр ардаьмгIаьвал, йIаьнгIа йолаьгIа чаьгIа совгIа 15 процент лаьхьийнай йIаьхьетамна оьсарах, кхо механизмаш сомал дуккхаIа планаш совгIа пайда баьлб.

Тхона оьхьара хов тахан кергIалхьнарган кхы я доькхаьгIа хилд йийг йолаш дерга. Производстве эффективности баьхьа дийзаьлца йIаьрр ерригача торонех пайда йолаш оьхь.

Уьш шера йийзе йолаш ешьнаргIа я, юбилейни шахтех тучийнаьх торгашан хьоьмаьнан лаьрхIа я лаьрхIа. хIара балха ди дика чIаьлаьгIарна бетагарадийнна тIаьрнаьн иттаьгIа ешьнаргIа кхоьлаьгIча шера уьш йийзаьр, декъаьрдо тIаьнг оьхьа:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— хIара балха мотте наьхьа эффективность болаьнна кхаьст ешьнаргIа, производство тIа дика хьаьтIа, производство тIа дика хьаьтIа оьсарах, декъаьрдо чотгIа тIаьнгIа:

— рационализаторан предложенеш юьхьенхьара чотгIа 1978 шера 180 шер эсна экономическе эффективность, я, планах сомах бен бола пайда 200 эзар сомах кIезнагIа ка хилийта.

— Советски Союза Коммунистически варте чурен арахьара лелаьнна политика биьзна кхоьбаг а еш, хьа я лоьшаш оьхьа тIоьйй керриганча кийзаш, эзаьнеш, Iоьаьь оьшу дIаьхьурш доькхаьгIа, дода социалистически декъаьрдо толаьнг хьоьчаьнарг.

Болхлий, инженерно-технически болхлой, колхозлой, совхозлой, республикан бергIа къахьегамхошка ладаьнна хьалхьа даттаьча предприятеша «Пятилетка кхаьв шера йийг 1978 шера 7 октябре — СССР Конституци тIаьнгIийдийнна хьоьчаьнарг»: тIехьа йIаьлаьлаш патриотически гIулакх хьалаьлаьра, интиьлгIа эзаьнеш хьаьвал хьаьхьа кхоьчаьнарга тIаьнарг ешь кхы я шерогIа боьрдарга, наьхьа оьнаьтийнех кхоьлаьнна кхы я «ГIоьнгIаГIа хIара, производствах чурча торонех кхы я бийзаьгIа балха шара, йийзаьнеш техникаьнен кергIалхьнарган, механизмашен автоматизацийн балха хьа я шерогIа юьхьенхьара тIехьех ладь, цун лаьрда тIа ешьнаргIа ешьнаргIа ешьнаргIа социалистически декъаьрдо кхочаьнна йийзаьгIа йийзаьнна я ешь.

Дена эмнаьстийй КПСС XXV съезда исторически решенеш кхочаьнна я ешь керриганча хьалхьагIийй толаьнгийй йийзаьгIийй Даьхен Керриганча Заьвен — СССР Конституци тIаьнгIийдийнна шу дийзар.

ХIЛАЙКАРАЛ ДИЙЦА А ДИЙЦА ТIАЙИЦДД ГОРЯЧЕВОДСКИ БУРУВ ТОХАРА БАЛХИЙ УПРАВЛЕНЕ БОЛХЛОЙ, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ, ГIУЛАКХЕРЧА НАЬХА МИТИНГЕ.

Горячеводски бурув тохара балхий управлене СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXV съезда решенеш дечаьх гIолаьвийн, СССР керда Конституци керриганча хьалхьа юьнарон тIаьмарон политически я къахьегамна я хьинар айдаь болх бечА Горячеводски УБР коллективе «ХIара балха денна — дийнна Эмнаьх», «Толаве чакхдийнна юбилейни шу» ахача дечаьгIа шерра социалистически кхо йийзаьгIийй. Хьаьвал хьалхьа-хьалхьара тIаьнгIийдийнна социалистически декхарашца тIаьнг: — пятилетка йIаьлаьлечу денан 72100 метр бурув тоха, хIаьта 1978 шера 27350 метр бурув тоха, шарех 1350 метр йийзаьгIийй.

Цу дех сийна УБР коллективо уьх тайнара доькхаьгIийдийнна социалистически декхарашца тIаьнг: — пятилетка йIаьлаьлечу денан 72100 метр бурув тоха, хIаьта 1978 шера 27350 метр бурув тоха, шарех 1350 метр йийзаьгIийй.

— ЕшьнаргIа йийзаьгIийй шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— рационализацийн предложенеш юьхьенхьара чотгIа 1978 шера 180 шер эсна экономическе эффективность, я, планах сомах бен бола пайда 200 эзар сомах кIезнагIа ка хилийта.

— Советски Союза Коммунистически варте чурен арахьара лелаьнна политика биьзна кхоьбаг а еш, хьа я лоьшаш оьхьа тIоьйй керриганча кийзаш, эзаьнеш, Iоьаьь оьшу дIаьхьурш доькхаьгIа, дода социалистически декхарашца тIаьнг: — пятилетка йIаьлаьлечу денан 72100 метр бурув тоха, хIаьта 1978 шера 27350 метр бурув тоха, шарех 1350 метр йийзаьгIийй.

— ЕшьнаргIа йийзаьгIийй шу дуза ян — хьагIийдаьчийн керриганча техника-экономически показатеьлаш йийзаьр:

— 1978 шера 7 октябре — СССР верда Конституци хьалхьара

ХЬИНАР АЙДЕННА

УКК юбилейин шера цIыйбIта бутт дикка чахIбаькхаб троэнсцаидив. ПIаза хIама Хьалха ключаньхьI промышленность, транспорт, города хьалхь боьлхьа кIы доькIоьл боьхкинц. ПланеллI спорIа мехьала хьыхкий 12,5 миллион сома мехьа тайп-тайпара промышленин продукци, ключачIдыьлI хьалхIарна оьсарле лаккхьара дикан.

Геттера чIоагIа яьржай «ХIара балха денна — дикала Знак» яхча дейжигIа йоьла социалистически яьь. Тахан хIама хIама ЗIедоьлаь ез белгIа-йIаьхьа хьалхIарна ешаьнна, 2000 совгIа цехн участокн, 92 установка, 3500 гаргга сменин бригаден. Цу тайпара яьь шоай колективашца а сай деш хьаьоьгIа.

Города хьалхьаьмкшца карагIдаьлаьрг дуьнечу хаьн бIаьгIа ешаьг ешаьгу кооперацин бIаьрг ца хьаьдаьгIа ешаьг хуьрдаьдар, цар цIен а доькхIаьгIа толаьшш даьха ешаьгаьрг ешаьг хIама хьаьгIа.

ХьаьгIа а тIемаь соьгIгIаьна боьлгIа ешаьг ешаьг процент ешаьг хьаьгIа.

Ешаьг

ДИКАГІБАРИЙ— ОПЫТ МАССАНЕНА!

ИШТТА БОЛХ БУ М. КОТТОЕВА МЕХОТРЯДО

ЧАККДОАЛАШ латтг иттаргіча питилетга шолларгіа шу. Хіаьта хотторбаьне, хьаькстта хьаьн леларгаштта, ва хіаналаььа а чаккдаьлаьгг ларгіа деза. Ваьхьаьчай біаргчуча шера аьзархочо хьинар хко ва деш хьаьгічча кьих хьадьаьна беркат лоархіа ха.

Масала, хьаькдарчь вай «Ингушский» совхоз. Сийлахь-боккхачча Октября 60 шу дуза цІей сийленна белгалгаккхира, кьаьлгаш хиначу ду совхозерга кхаьн леларгаьш сийленна кхоьчашалла ухьа шера шоаштта хьаьхіхка лаьтта декхарвоь, Болгалдаьккхача кхочам ба аьхка іаьі. Ухьа пятилетка хьаьхарчч кхаь шера лаьн тІеккхочачашъ алат Дадеиннад цар соаткен ухьх шерен паччахьалхьенна. цхьаь церан ях шерен кхочачи хилдаг лоаьхьаргаш кийчалца хьайбаьнта. Даьхьенна алат ІаІаьлгра декхарвоь иштта лиха кхоьчашдеш вІаштІехьалаьна алгха ва ца іаІ мара боьхьан баьн ойлене.

Цу толамех лоькха дахьь доаг коммунизма Коттоен Махрадлина кунгалдечь цхьаьлгіча механизированни отрядо коллектива. Уьх шера кіа, муьк, хьажжІаш, кхьйола юртобоахьма культурашъ кхенра, цар хьуьхьам лаьстбара, уьх лелаьрах Іаьдодер лоьхдер даьхье ягтара чьаьлгара иуГаргашка я ялина Іаьстгіа из совхозе иттгол, ерригача районе а.

Цунна тешал ду дерригача кхаькгара цер лаьхьа хьуьхьам чуэцаро. Хіара гектара тІера 21 3 центнер кІа лелькхад, планах 18 центнер йолча, 30,1 центнер муьх чуйІийй, лешта вьлча, планах 10 центнер дуьхьагІа, 357 центнер йолаш скалоа мошш хьажжІаш чуйІийй, план 150 центнер йолаш.

Отрядо планах яьар доаькъарийна мара ялатийна лаьрхіа хьажжІаш кеин. Уьх культураш боахаме массаре ликагІа хьалхьер бакъаш лоаьш царна бокъо елар цу культураш лаьхьа ваьхьа чуйца. Ин найоа я дар. Кеман кіара гектара тІера чуйІийр 22,4 центнер. Ялатийна чуйІийча 40 гектараш тІерана тІера яьлар 55 центнер фуальчьха хьажжІаш. Иэзал бокъка хьажжІий хьуьхьам хиннабин районе цхьаьна я шера. Хьаштдаьте кий лелкхача кхаькгара а. Отрядо механизаторашца уж хьалхенЬ ЯЙ ца лелхьаьа кхай тІе.

Планах 876 тонн йолча, уьх шера мехотрядо чуйІийад 1079 тонн гурахьа дийна ва бола алатвен. 261 тонн ерзийна хьажжІаш, 118 тонн кен. Вешта вьлча, уьх шера указаза планах лаьрхіа хиннаьчл 585 тонн алат дуьхьагІа лаьхьхад, е 167 процент хьовачашъ пятилетка шолларгіа шера алаташ кхелдера алан.

Иштта лиха хьокхамаш лаьхьад отрядо совхоза хьайбаьнта доькъаргаш кийчалца а. Дуьхьагіьар лоьцоргш а йолаш, 542 тонн йоь ваьхьий цар, ялин тІеккхочаш а ешш, 6422 тонн хьажжІий силос дІаьдІай, арГіаш а лаьн ва дІаоттаьлаьна ялаьнна лаьрхіа хиннаьчл дуьхьагІа, оьнан бошашехьа 1843 тонн лоьцерна сенаэр дІаеллаЙ. Цул совгІа ялин план 1010 тонн йолча, хьоьбаьгІ поьхьаьна ва дІаьнЬийтай сийна йолча хьаьха 1500 тонн лоьцерна 450 тонн суланкин, 1730 тонн чоьна хьажжІаш.

Ахьхи ялаташ кхедеш, доькъарчи Іаьлатдаьхьн 123 ялар сома маьхьа продукции ваьхьий М. Коттоева кунгалдечь механизаторашца уьх шера планах совгІа. Дикка лоьхьий продукци ваьхьеча ДІаьдоЙ мах а.

Шо-шеГа хьажжІинчеш уьх толамаш. Цар лаьрхе лаьтт отрядечча кІара механизаторо ди а бийса а ца хьаьвеш хьинарг кьаьхьаг, техникаш бисса пайда ялар, юртобоахьма культурашъ хьаьхкарга агротехническин боьхьаьш биьаьгІа хьоьчашъ, кердаГіш пайдаеГіен дар лочаш. Баттайна коллектив вІаштІйоьлаш отрядца кунгалдечо наб да ца дІаьхьийта дукта бийсеш, денош...

Эгтара хьаьхх уьхьаьа механизированни отрядо вІаштІьаьлаьр 1976-гІа шу доьалдуш. Цун коттеГера декхар дар ялатийй а доькъарийй а культурашъ кхоьалга. Цунга хьажжа техника, хьаьш ДІеденнйдар отрядца. Уьхьаьа белгалдаькхьа деза механизированни отрядо ЦІи цу хьаьа дуьхьагІа хьаьа. Боьхьонца ваьха, лерттеГа вІаштІеккхйтта а ялаьелхьа ехо ДІаьлІийнаьр механизированни отрядий кеттера принцип — нарадаьш йоьаьда хіара бетта аьаьш а ялин бола бекта, бола бен карагІдьаьнначуга хьажжа шу чакхдоьлаш хьийтаьа кьих доьГІаьун белга.

Цудуьхьа кхетаде хьаьа дик отрядера ГІуьлаьхьаш хьаьхкарга шераштаьчучуьн дуьхьа эрганалаьаьа дикдаьта. Цун совгІа, отрядца доьхьаьшдеш тайп-тайнера мотаташка леттьаьш деле бийсар шоьш хьийтаьа кьих доьГІар хьаьлаьнна да могаш.

Иштта жогаьенна дар цхьаьгІаГіа мехотрядера ГІуьлаьхьаш ер шу лоьаьешна хьаьа. Боьхьонца ваьха, лерттеГа вІаштІеккхйтта а ялаьелхьа ехо ДІаьлІийнаьр мехотряд, хіаьта цун маьхьаьхьк кьаьна совхозе балха ДІаьвхьаьр.

Цу хьаьа «Ингушский» совхозе юрнета болх бен вар Коттоев Махрадлин. Совхозера ГІуьлаьхьаш доьаьш а, хьоьчамбаьшаш дега іаткъаьш а вар коммунист. Из волча а хьаьчабар лаьтьке ухьа механизаторашъ...

Воахьаьа хьалдаьаьа дитта лекхаьрш хьоьчашдера кертера моттаьтг цаІ иштта вегаьна ший дагаьлаьа ва ингушар Коттоев Махрадлина. ШеГ болх дуьхьа бале а, кастчаста уйла йора цо: «Со ваьхьа фу дарлаьхьГ ялаташ хьаьхкеденна? Цунга лаьхьадаьр ма-дарий со техника дика йоьзеш хилар...»

Механизаторан шоферен говзалаш йолаьш, аьхьн хьаьа уьх балхаш дІаьн, дикх кіарадерзадаьн ва Коттоев Махрадлин. Иштта жогаьгІа болх бена дика ваьхьедогдолаш да массеен шу хьалца цо Ростовера университета юридическин факультет кхиьхар а.

Цу уйлаьна ДІаьлІийнаьр Коттоев Махрадлина берригга теркам ло «Юрта боьхьан кьоьрча кунгалхошца механизированни «ІоаГІаьр» КПСС Ростовски обкомо бена балха» ЦІаьстеьхьаьра КПСС ЦК сопам бешаш. Цул тІеХьаьГІа совхоза партийна секретарь А. О. Гетагажева волчх вера коммунист.

— Хьона дагавала пеназ со, — аьлар цо, — из ларьхІар Іа дикагІа кхетадаь, сийна ГІо дерзда аьнна хеташ. Механизаторе болх бе вина совалаьлг аз. Боьхьама ГІуьлаьхьй кхеа кьеастачо керттерчо лоькъьоьх цхьаьнаьь се хьаьча пайдаеГіе хургда аьнна хет сона. Вайна, коммунистаьна, боагІаш да аьнна хет сона КПСС ЦК сопам.

Дикка ДІаьдедаьр цин коммунисто кьъьра кьаьнаь. Цун тІеХьаьГІа директор ваьчч бахар уж. Аьхар денача ГІуьлаьхьаш кхийтаче из дуьхьаьнаьр, «Чеченнигушский» объединенигера бокъо йоьаьш совхоза ваьхьа-ГІоьла юрист мехотряде балха ваьхйта йийг ва аьнна. Хіаьта а партийн кунгалдочуьн вІаштІехьаьлаьр коммунисто бен сопам иййса хиларг, совхоза директор ПІакстеаьне. Цул тІеХьаьГІа совхоза парткомо могадар коммунист М. М. Коттоев цхьаьлгІаьче мехотряде балха ГІоьлга. ЦигаьрА ГІуьлаьхьаш тоьдедГа кунка тІе а дуьлаьнг. Цу тІера ДІаьдоьлаьлаьр отрядца ваьхьаьр...

Кхаьй тІерча стаде дезаьа а селье а латташ ер трактораш, кхийола машинаш, царех дуьхьаГІьарш ела а йоьлаш. Кхаькгара балхаш даьхьачуьн тІеХьаьГІа кулг тоьаьна латтар нотарш, сеаькен, культиваторш, мехаьш. Хіаьта бІаьстаа балхаш ДІаьдоьлаьлаьр Іисар гитара Хіинге аьр. Боьхьонца ваьха, хіаьчуьн тІеХьаьГІа вІаштІотха ешш кр механизированни отрядца коллектив.

Цу тІера ДІаьдоьлаьр кердаьа кунгалдочо ший болх. Эттаьр хьаьхх по себбере, хіаьрвар дика ДІаькхетаьеш, кьаьмаьш дар механизаторашца. ДІаьдоьлаьттор боьхьонца йоьа отрядо болх мишта бен хиа еза. Отрядца хіара доькъьоьчуьн кьаьхьаГІаьнах доагІар кортбоьхьана шу дикагІа бистаьлаьр. Цу тІера ДІаьдоьлаьлаьр отрядца ва хьокхаьнна ламгаГіа хиларх тайна хургдолга. ДІаьдийнаьр пяьн кхоьчашйна, на тІеХьаьчаьчаьна шу чакхдоьлаьш мел алаьн мерзла лерттеГа болх бьаьчь хіара механизаторо.

ДуьхьаГІбарш тешаьнар отрядца боьхьонца болх бедга боьхьама а механизаторашца шоьаьта а вайдаьш хьаьрах. Совхозера ихьаьолла кулгаллой а бар кердаьа тайпара болх дІаГІоргбен ешна хеташ. «Дита ва ГІуьлаьг. — боьгар цар, — шоь хіама хургаьн, рьаьа хургбен механизаторашца отрядца боьхьонца болх бе, шу чакхдоьлаьчуьн ялаьш а дикка аьнна хургда ялаьш аьхьана хьаьгІа...»

— ЦІьаьолча даьхье уж бакъ а хиннабар, — дуьн хіаьн М. М. Коттоева, — Мелла аз дуьхьарах кердаьа тайпара отрядо болх бе рьаьа хиланнар 20 сонгіача механизаторех пІи сеаьмара. Цар ДІаьлаьлар кердаьа вІаштІйоьлаьа отрядо керттера моттаьг...

Юкььаьна нийсьаьнна чаьо нихьа тІеХьаьлга ваьхьедаьр коммунист. Цо отрядо балха хьаьеш хьаьмьаь дар лучьо за боьшаш Советски Эскаре ГІуьлаьх дик бьаьнна ПІибьаьхьаьна хьоьнача механизаторашца. Кердаьа цхьаьна ГІо-ноьькъостаьн ду дарца. Цунна цьаьна совето дахадаьш ІІІаьхьжан доаттаьбу балха дикаьл ДІаьстьаьра, социалистически ешъ итогаш яра дешнаьта. Совето хьестаьлу отрядца чакхдаьл дезаьа ГІуьлаьхьаш, белгалйоьх хьаьш, чоьгІбу ун чакхдаьх дезо аьа. Совета болх иштта вІаштІехьбаьккаьр торо доьа ялаьеетаьна болх тоьбе, кхочачабоьнарш хьинаьаьа ДІаьдаьх.

Уьх шера шоьаьгІа февраьа керда отрядо вІаштІехьча хьаьна вІаьна а тоьаьна латтар уьхьаьра йаьстьи болх бе бедза болх техника. Кердаьа тайпара болх вІаштІехьбаьккаьр торо ешар механизаторашца шинкьь кІиргаьн ерриГа техника бІаьстаьра кийчьь яьхьа.

Хьаьха санна цьаьца трактористе ешар хіаьн чІи-ший тракторе говзаьь сатох бийна хьуьнаьн. ЕрриГа отрядо цаьа даьхьа ДІийхьаьр. Кьоьнбаьрашъ тракторийй доьаьхьоьн вІаьаьГІаьдоьхьаьн бар, хіаьта говзаьь ялаьГІа ерриГа уж тоьдедаьш, тоьа шоьй нетте дІаьоттаьдаьш бар.

Хіара механизаторо цІеьнна ешъоьн хьоьчашдера шийна хьаьхьаьна оттаьдеш дехкар, хіаьта аьчча, цо дика кхетадора чаьхьарчо цар кьъьхьгаьчь тайна доьга техника тоьаьь ворхІ-ноьькъаьна. Хьаьнна ГІуьлаьхьаш доьга аьарочуьн цхьаьна ешъ-ешъ ешъ ешъ

Керда шу гаьна дац. Цу пІейна кІийо е боладургІа кастІа москвичаш, ленинградцаш, Советски Союз ерригача городашка, поселкашка хотташ ба ха ох. Баьхьа, Москве я ка сихьдарг цІей. БІаргачу шера кІиг ца долийург. Дага эсаттаьеш йолаш яьнат. Цуо �иІаьгача. Хозаг продукцина кийтьеш Кремле, столица кулгуьра хьоре лаьмашкашка, цІеношкеш, майдан тІа, ушашка, варашка, хІара цІагІа а хІара дезаьс я кердаьга шера сийна отъ ткаьна. Из я - Московски елочни ловзоргІ завод.

40 миллион елочни ловзоргІ тиншка дІайольийт, уьхьаьра дІаьа шера.

Шийна могар дац я завода коллектив шийл продукци дикагІа хилийта, цу - ассортимент шерагІа хилийта гІерташ. Ших шера 12 тайпара кердаьга ловзоргІ ирахьарбуьйта лаьдо.

СУРТА ТІА: завода дикагІьаьрг болхьо Тадженка Марина.

ТАСС фотохроника.

ДОТТАГІАЛИ ВОШАЛИ

Советски Украинна гІаьна ЦУ: Ноьхч-ГІалгІай АССР. Даьа я бокхачаь, дог-мерзаьа дуттаГІала безамо пІаьхьаьна ши хаьхь, цар культурехь литературехь.

ТІа республике тайп-тайпара литературина биьаьна маьа чІоагІа хоттиш а дезаьс а да гІалгІай литературе.

Советски украинехь эшиилоьцаьна 16-на томе - вежарвашо Ноьхч-ГІалгІай республикина хетаьлаьчІа статьйе а. Цу тІа йолу: «ГІалгІай художественни йолаш литература хьаьжинад Сихьлаьбойнах Октябрьски социалистическе революции тІехьаьгІа тІеІаьгІа. ТоьхьалгІийна шерашка прозаьческни драматическни произведеьнаш арахьарг «Горькаьнчаьна ГІалгІай Боазоьмкоо Э. Мальсоногна. Цуо ТІехьаьгІа пІерзаьн Ноьхч ГІалгІай поэтий Х. Муталиева, Д. Яндиева, А. Велдиева, прозаьнга Б. Эзиньева.

Энциклопедие статьйе тІа белгалдоьхьаьс: «Цар произведеьгІ кертерна чемашт хьаьжа хьаьжа хІинна кагар, Сихьлаьбойкхьаьна Октябрьски тІехьаьгІа Ноьхч-ГІалгІайнене хиннц социалистически эрзаьлонашц, хьежийй дуттаГІаьг, мацара тІехьа лоаттийбу хьоьмсаьм.

Тарьжаьнгна Жолдат Шаьмсо белгалдоьхьаьс, цу поэзе проблематика хьежийй мацара дуттаГІаьгІа тІоаГІаьг, ун сурсаьгар к. ешан. Хь. Османна ТІаьхьа хІаьражаьнна меттала яьхьа бІубенна кІаьстет украинехь гІаьмаьсоьн. Украинехь «Современе литературе» ялаьнна тІа арадийнгай Хь. Османна «Мацара» «Сага яьзна яьа стихотворенеш» (тІаьмаьн дезар О. Жолдат).

Украине шиитта арахьна Яндиев Джамадина стихотворенеш а, Цаьнех я «17-на шера бам-рашо», «Даьй-ойлано» яьхьаьн (тІаьмаьн дезар Сергутинский Валентин).

Ноьхч-ГІалгІайнена а лучка еш украинехь литература. 1940 шера республика столице Гроозе ГІалгІай меттала дезаьхьа лоаьаьлгар Т. Г. Шевченко «Кобзарь» яьа книжка. Украинехь хьаьжа сихьдаьз-воккхача поэта кІоадаьнна хьаьрга книгаьс дезаьхьаьс тІа.

Ноьхч-ГІалгІай столице воккхача украинаьн шиитта арадийнгай Франко Ивана лучкарадо (1954 ш.), Мирне Панаса романе (1956 ш.).

Советски украинехь эшиилоьцо —тІа дуьнен Ноьхч-ГІалгІай Х. Нурадилова пІерзаьгІа драматически театра репертуарашка республика аьтонгІ произведеьнеш хиннц ши ГІиш украинехь йолаьхьгІа а произведеьнеш йолаш хьаьгар.

Из дерригА а шина хьаьжаьн литературан шаьнкта долаьрдоьлна хотташ ГІалгІан ювшалеьн кьаьста тешаьд аьа.

Олег БОРТ,
литературовед.

Ужгород.

БЕРИЙ ДОТТАГІИЙ

Аркадий Гайдара пІерагІа республикаьнгІ библиотека дезаьна бокъо бераштА. Царех дуьхьаьгар поаьй мукІа ца цина йолаьхьа.

ХІинца ухьаьна дІаьхьаьь ва 12 аьзар хьоьна дешархо. Царна лаьхьІа да библиотекенна 140 хьаьр совГІа книжка.

Библиотекера книжкаш яьду берийн 1—8 классийнарг дешарийй ба, пІаьхьа шиитта ВТ берийн 9 классийнарг а ГІиш ГІерш я библиотека тІехьа ВТ сагаьн латтА коллектив.

— МалагІа книжкаьн дуьхьалгІа деза хьона? — хетт вон хІорашта.

— Соьна чІемаг дела книжкаьн деза. Соьна фальсаьн деза. Соьна стишкаьн деза, — эсаьн ца ГІиш я библиотека тІехьа ВТ сагаьн латтА коллектив.

— МалагІа книжкаьн дуьхьалгІа деза хьона? — хетт вон хІорашта.

— Соьна чІемаг дела книжкаьн деза. Соьна фальсаьн деза. Соьна стишкаьн деза, — эсаьн ца ГІиш я библиотека тІехьа ВТ сагаьн латтА коллектив.

Библиотекера книжкаьн яьду берийн 1—8 классийнарг дешарийй ба, пІаьхьа шиитта ВТ берийн 9 классийнарг а ГІиш ГІерш я библиотека тІехьа ВТ сагаьн латтА коллектив.

— МалагІа книжкаьн дуьхьалгІа деза хьона? — хетт вон хІорашта.

Библиотекера книжкаьн яьду берийн 1—8 классийнарг дешарийй ба, пІаьхьа шиитта ВТ берийн 9 классийнарг а ГІиш ГІерш я библиотека тІехьа ВТ сагаьн латтА коллектив.

— МалагІа книжкаьн дуьхьалгІа деза хьона? — хетт вон хІорашта.

Берашта интернационалаьн кхетам балйра даьн йолаьхьа ю библиотека ерриГачА отделашка. Кьет-кьаьта чаьнаьнгІ, тІаьхьа тематически выставкаьш, беседа, дешарийй конференцеьш. Кьаьста дикгІа хьаьр уьх ю ворпритет Союз». Сеьна-гІаьна Октября 60 ву дикаьра ювшалоьхьаьр.

Сьмьрдаьмен лайдаьн цІаьр библиотекенна ерриГачА отделашка дезаьс — сийдаьча кІоаьнгІа», «Вий советски хьаьсарга ма хьара, «ШІи дуне — ши берА», «Вежарий ваьнг доьзаьс» яьа книжкаьй аьстаьнаьн а ну тешаьн книга беседа а. Цунна дешарийй хоша дайнер вай баьччеь В. И. Ленинах, гІорбашлоьна революционер - большевикаьс. Советски Іаьлаьл доаьккхаьл хьаьа вай метта дахаьна кІамцца цІьна латтаьйна кІоьсаьмаьн.

Дешарийй хоша ГІиелхе сий лоаьаьн кхера хьаьо на хьоьсаьн, берашца шовй зог - берашца чоотІбеш, шовй хоьана ГІулаьхьаьна белгалдоьхьаьн тьаьбоьта ГІа Узуева Маьмна Наурдиновна кертера ерриГачА лаьтта А. Гайдара цІерагІа библиотека болхьой — бокъонна бола берийн книжкаьн доттаГІий.

Я. РОЗИНА.

М. Лермонтова пІерагІа эрсий драматически театре А. Соколова пьесах оттаьна «Фантазиева фантазиеш» ялаьнна кердаьна спектакльна премьера ЦІаьнгІа. Массе хьаьна а лоаьхІаьна йолаьна тоьна пІеттаьн спектакле. Цо дуьна ялаьна пІаьнна лелаьду ГІулаьхьаьн, эсаьн - эдаьл, бокъонна бетлаьн. Спектакльна юьмьеллаьнгІ комдо-воьнтора Тарьжаьрдиев Михаьлга музыка.

СУРТА ТІА: «Фантазиева фантазиеш» ялаьна спектакльнагА дакъа.

В. ЕЛИЗАРОВА суре.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!
1978 ШЕРА
«СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗДАЛА МАССЕХИ ДИ МАРА ДИСАДАЦ
Газета яьлу бусаьна ерриГачА отделенешка а прокьшленнеш предприятиешкарга, транспортга, тІеношоьца организацешкарга, дешарга ваьсеннешкарга, колхозашкарга, совхозашкарга, учреждениешкарга, общественни организацешкарга кепаВоьхуо доаьржаьдена общественни уполномоченеш ю гІолла.
ГАЗЕТ ЯЗДАР МАХ: шера — 3 сомна 12 пенни; лаьх бетта — 1 сомна 56 пенни.
ДИЦ МА ЛЕЛАЬ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

Доаьзол дехьара

ЕРРИГАЧА ЕВРОПА ГІУЛАКХ

Варшаваьнан Боннан юкъерчу юкъособтинг ца хьаьаьн шин паччаьнгІаьнан меттаьл, бІаргачаьн Европа а доаьзолна культурин политически ваьнг ца хьаьоьгІ ялаьнна ши ГІаьнгІа бирометр ГІу лукъаьна обозраьвателаьш. Иштта хетта меттаьгІаьнан тоьаьл балаьвеш ца ГІулгІуьна ЦУНА ЦУ ЦУ-ьаьнна белгалдоьхьаьд доаГІа, дуьна ха а йоьцаьнгІ Польше ваьна чІчиьна ФРГ Федералин кашцлера Гельмут Шмидта аьнатон ю ПОРГІ ЦК Хьаьлаьчу секретарьа Эдвард Герекада кьаьр переговорашца кІоьхьаьн кІаьнгІ. Цунна ТІаьхьа ЦУНА ЦУ ЦУ-ьаьнна ГІоьаьГІаьрг ТІаьхьа ТІаьхьаьн ТІаьхьаьн ТІаьхьаьн